

Prosjektbeskrivelse

Tema

Internett er en fantastisk oppfinnelse. Det muliggjør læring på en helt annen måte enn det som var mulig før, og spill og leker har også blitt annerledes med mulighet for å koble til internett. På denne måten kan mennesker fra forskjellige land i alle aldre kan snakke kun ved et par tasteklikk. Hvilken konsekvenser har dette?

Antall apper, antall nettsider og antall enheter med ulike funksjoner øker stadig. Det er vanskelig å vite hva slags data som hentes av oss, men hva med data vi selv gir ut? Samfunnets behov for å dele, både selfies, meninger, måloppnåelser, lokasjoner.. lista fortsetter. De fleste voksne mennesker vet hva som er greit å utgi om seg selv, men det er ikke alltid barn er klare over konsekvensene dersom de utgir personlig info. Kan dette være med på å ødelegge barns personvern? Hvor bevisste er barn på konsekvensene av å utgi info om seg selv?

Med tanke på dette har vi derfor valgt å ta for oss temaet "Barns sikkerhet på nett". Vi har valgt dette temaet fordi vi først og fremst tenker at temaet veldig viktig og relevant til dagens dele-samfunn. Alle deler, men ikke alle er klare over konsekvensene. Alderen for å få sitt første nettbrett eller telefon minker stadig, men tar foreldrene alltid praten om sikkerhet på nett *før* barna får disse tingene? Vet foreldrene hva slags funksjoner det finnes i alle spill-apper?

Problemstilling

Vi har utformet problemstillingen:

Er barn i 9-10 årsalderen bevisste på konsekvensene av å dele ut personlig informasjon på internett?

Gjennom denne problemstillingen ønsker vi å undersøke om barns definisjon av personvern. Vi vil finne ut hva barn blir lært hva som er greit og ikke greit å gjøre på nett, samtidig som problemstillingen munner ut i foreliggende spørsmål: Hva gjør foreldre for å beskytte barna og hva slags regler og begrensninger får barna av sine foreldre? Hvordan kan barna vite hvem de kan stole på internett?

Innfallsvinkel og begreper

Ansvar og læring er de to begrepene fra verktøykassa vi skal ta utgangspunktet i dette prosjektet. Ansvar har vi valgt å trekke inn fordi ansvar er noe som er opp til deg selv, og vi er ganske frie til å gjøre hva vi vil. Vi har lett tilgjengelighet til internett, og det samme gjelder for barn. Ansvar ligger hos deg, det er du som avgjør hvor begrensningene går, og når det passer å selv framstille seg selv på internett. Vi kan enten velge å forsvinne i mengden, etterlate noe som andre kan misbruke, kommentere eller misbruke.¹ I dagens samfunn har barn lett tilgang til internett, de fleste 10-åringer har enten en smarttelefon eller et nettbrett

¹ Forelesning: *Ansvar* av S.A. Hovde

der de kan enten velge å spille eller gjøre noe helt annet som deres foreldrene ikke har noen anelse om.

Vi ønsker ikke å undersøke på de åpenbare fenomener som edutainment, læring via internett. Vi skal fokusere på at barna lærer seg fra erfaring og fra observasjon, at de forstår hva slags konsekvenser som kan oppstå etter at de deler sensitive opplysninger på nettet med ukjente personer, og å være bevisst på samspill med andre mennesker er avgjørende for barns utvikling og læring.

Fra personlige erfaringer mener vi at de fleste barn ikke er klare over hva som kan skje dersom de legger ut for mye privat informasjon offentlig. Gruppen er engasjert om nettsikkerhet, og vi har tatt inspirasjon fra nettsiden dubestemmer.no, som er en nettressurs for barn fra 9 til 18 år lagd av staten. Opplegget brukes i ulike skoler for å lære barn om personvern og ansvarlig oppførsel på nett. På nettsiden brukes eksempler som barna kan relatere seg til og er kjente med, blant annet spillet goSupermodel og musikkvideoen "What does the fox say?" av Ylvis-brødrene. Siden et av gruppemedlemmene jobber på en skole, har vi fått tak i noen informasjonshefter fra dubestemmer.no (Bilde 1), slik at vi får se hvordan nettsikkerhet fremstilles for barn. Vi ønsker å støtte oss til denne nettsiden for blant annet utforming av spørsmål til barn og deres foreldre.

Vi har også tilgang til IKT-lærere på skolen vi skal gjøre de ulike undersøkelser på, og støtte oss på teorier og innspill de har å komme med.

Bilde 1: Informasjonshefte for barn. dubestemmer.no

Barn: Ifølge Wikipedia er definisjonen av "barn" en mindreårig som ikke har nådd myndighetsalder (18 år). På grunn av dette trenger barn fremdeles tilsyn og veiledning fra foresatte og andre voksne i mange områder av livet. I vårt prosjekt er barn vi refererer til i alderen 9-10 år.

Sikkerhet: Med sikkerhet mener vi at barna oppfører seg forsvarlig på nett ved å ikke utgi informasjon som kan brukes til å spore ned til én enkeltperson, og at barna ikke utgir informasjon som videre kan bli misbrukt.

Personvern: Ifølge Datatilsynet handler personvern "om retten til privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger." Å ha et privatliv er en grunnleggende rettighet for alle, og alle må kunne bestemme over sine egne opplysninger. I vårt prosjekt definerer vi det enkelt for at barn også skal forstå: personopplysninger, privat informasjon om oss selv.

Identitet: Hvordan andre oppfatter oss og hvordan vi selv oppfatter oss selv. Man kan enkelt "bytte" identitet på internett.

Anonymitet: Å holde sin identitet skjult.

Målgruppe

Alle i gruppa hadde lyst til å jobbe med barn, og fordi en av oss jobber på en skole har gruppa lett tilgang til barn. Vi har tilgang til barn i ulike aldre i en skolefritidsordningsgruppe, men vi har valgt å ha barn i alderen 9-10 år. Grunnen til at vi har valgt barn i denne alderen er fordi vi antar disse barna benytter internett til å kommunisere med andre i større grad enn barn som er yngre som kanskje ikke er like stødig i å lese og skrive. Vi antar også at disse barna har bedre forståelse av internett, i form av hva slags apper som er populære, bruker nettlesere mer aktivt for å besøke ulike nettsider enn yngre barn som kun bruker spill som er tilkoblet til internett. De er også mer sosiale og viser nysgjerrighet til verden og nye teknologier.

Metoder

For å kunne svare på vår problemstilling vil vi benytte oss av ulike datainnsamlingsmetoder, både kvalitative og kvantitative. Noen av disse er spørreundersøkelse, intervju, eksperiment og fokusgruppe. Etter hvert stadie av en datainnsamling skal vi så analysere dataen.

Vi planlegger å starte med å sende ut en spørreundersøkelse til foreldre på skolen vi skal gjøre undersøkelser på. Her vil vi finne ut hvor mye de vet om personvern og deres forståelse om det. Et spørsmål kan for eksempel være om en legger ut bilder av sine barn, og hvor mye de legger vekt på barnas personvern. Vi vil også finne ut foreldrenes regler for nettsurfing for barna deres og andre spørsmål relaterte til sikkerhet på nett for deres barn. I denne undersøkelsen vil vi få kvantitative data som kan bidra til at vi kan se hva aller mest foreldrene har i fokus når det gjelder sikkerhet på internett.

Vi vil så intervju noen IKT-lærere. Hva lærer barn er greit å gjøre på nett? Barna har tilgang til PC på skolen. Ser lærerne alltid hva barna gjør? Hvem sitt ansvar er det å informere barna om sikkerhet? Er det staten og Utdanningsdirektoratet med sitt offentlig prosjekt (www.dubestemmer.no)? I så fall, hvem sitt ansvar er det å få barna til å gå på nettsiden for å lese? Er det skolens ansatte, spesielt IKT-lærere som burde informere barna om personvern? Eller er det viktig at foreldrene påtar seg den rollen?

Utifra spørreundersøkelsen med foreldre og intervju med IKT-lærere får vi et generelt grunnlag for hva IKT-læreres og foreldrenes synspunkter er angående sikkerhet på internettet. Dette grunnlaget bidrar også til at vi får generell data, som vi kan ta i bruk til intervjuguiden til både fokusgruppe med barna og eventuelle videre intervju med IKT-lærer eller foreldre dersom det lar seg gjøre.

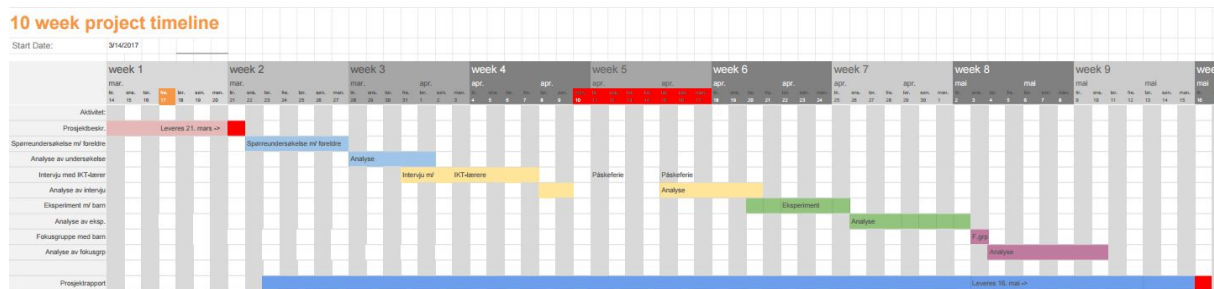
Hvis vi får lov, vil vi så utføre et eksperiment med barna til de som tidligere har svart på vår spørreundersøkelse for å se om foreldrene som har regler for sine barn om sikkerhet på nett følger de reglene. I dette eksperimentet vil vi benytte oss av Wizard of Oz. Vi lar barna være på dataen og sier til dem at de kan få spille og gjøre hva de vil. En av oss kommer til å begynne å snakke med barna på nett og spørre dem om opplysninger om seg selv. Vi ser på barnas reaksjoner til dette og ser om det foreldrene har lært dem har en sammenheng med hva de gjør og sier.

Etter dette vil vi dele barna i to grupper: de som svarer og de som ikke svarer / svarer, men ikke utgir personlig info. Vi vil gjennomføre en semi-fokusgruppe, dette gir barn muligheten til å interagere og snakke med hverandre mens vi av og til kan komme med kommentarer eller spørsmål. At barn kan prate med hverandre om opplevelsen kan gjøre at vi ser på de underliggende grunnene til hvorfor barna tenker eller gjør som de gjør, og høre deres meninger og kunnskap om sikkerhet på nett.

Hvis det lar seg gjøre og vi har nok tid, ønsker vi å ha en kunnskapstest for både foreldre og barn. Enten i form av kahoot eller i form av spørreundersøkelse. Vi kjører samme test to ganger, en gang for foreldrene og en gang for barna. Har foreldrene mer kunnskap enn barn eller motsatt?

Siden vi regner med å både få inn kvantitative og kvalitative data. Analysering av data vi får vil skje blant annet med åpen koding og induktiv analyse for å se etter mønstre og forhåpentligvis få svar på spørsmålene nevnt underveis. Den kvalitative forskningen kan utdype kvantitative funn og gi en bedre forståelse av årsakene bak dem. Det er viktig for oss å kombinere begge typer data for å ha et bredt perspektiv over vårt emne.

Gjennomføring og tidsplan

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/153e8FMnnooMnUHoU8H9e-0H3jNtKQmJD5HGSzeUzPxnl/edit?usp=sharing>

Som gruppe har vi bestemt oss for å møtes minst en gang i uken for å diskutere prosjektet

og metoder. Videre er vi i konstant kontakt med hverandre på Facebook som hjelper oss til å dele ideer og legge inn lenker til interessante og relevante kilder.

Referanser

Datatilsynet (2011): *Hva er personvern?*

<https://www.datatilsynet.no/personvern/Hva-er-personvern/>

Du bestemmer: *Sosial på nett* <http://www.dubestemmer.no/9-13-ar/personvern> (lest 2.3.2017)

S. A. Hovde (2017): *Ansvar*

<http://www.uio.no/studier/emner/matnat/ifi/INF3700/v17/forelesninger/forelesning-220217.pdf>